

PRAVILNIK O UNUTRAŠNJEM REDU I ČUVARSKOJ SLUŽBI SPECIJALNOG REZERVATA PRIRODE „BAGREMARA”

(„Sl. glasnik RS”, br. 10/2016)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom regulišu se unutrašnji red, organizacija, način rada i oprema čuvarske službe i osnovna pravila organizacije protivpožarne zaštite Specijalnog rezervata prirode „Bagremara” (u daljem tekstu: Rezervat), odnosno bliže propisuju pravila iz člana 56. stav 4. Zakona o zaštiti prirode (u daljem tekstu: Zakon) po kojima se na području Rezervata sprovode režimi zaštite utvrđeni članom 35. Zakona i čl. 4, 5. i 6. Uredbe o zaštiti Specijalnog rezervata prirode „Bagremara” (u daljem tekstu: Uredba).

Član 2

Odredbe ovog pravilnika odnose se na korisnike zaštićenog područja u smislu člana 4. tačka 37. Zakona (u daljem tekstu: korisnik), odnosno na lica koja imaju prebivalište ili boravište na području Rezervata, vlasnike zemljišta i drugih nepokretnosti, pravna i fizička lica i preduzetnike koji korišćenjem nepokretnosti, prirodnih vrednosti i dobara i na drugi način obavljaju delatnost ili vrše poslove na području Rezervata, kao i na posetioce Rezervata.

Posetilac Rezervata je lice koje iz naučnih, obrazovnih, rekreativnih, turističkih, sportskih i kulturnih potreba i razloga boravi na području Rezervata kraće od 15 dana, kao i lice u tranzitu kroz područje Rezervata (u daljem tekstu: posetilac).

Član 3

Upravljanje Rezervatom Uredbom je povereno Javnom preduzeću za gazdovanje šumama „Vojvodinašume”, Petrovaradin.

Poslove upravljanja neposredno vrši Šumsko gazdinstvo „Novi Sad”, Novi Sad (u daljem tekstu: upravljač).

Član 4

Korisnici i posetioci dužni su da se pridržavaju odredaba ovog pravilnika, uputstava sa informativnih tabli i drugih oznaka, kao i uputstava ili naloga čuvara Rezervata (u daljem tekstu: čuvar) i drugih ovlašćenih lica upravljača.

U planiranju i preduzimanju radova i aktivnosti na području Rezervata, korisnici i posetioci dužni su da poštuju zakon, Uredbu i Plan upravljanja Rezervatom.

Član 5

Za korišćenje Rezervata i usluga upravljača, korisnik i posetilac plaćaju naknadu upravljaču, shodno članu 70. Zakona.

Visinu, način obračuna i naplate naknade upravljač propisuje posebnim aktom, uz saglasnost nadležnog ministarstva (u daljem tekstu: ministarstvo).

Član 6

Unutrašnji red Rezervata upravljač obezbeđuje organizovanjem čuvarske službe, saradnjom sa lokalnim stanovništvom, javnim preduzećima i drugim privrednim subjektima, ustanovama i udruženjima građana, kao i saradnjom sa organima državne uprave i lokalne samouprave.

II KRETANJE I BORAVAK POSETILACA

Član 7

Ulazak, kretanje i boravak posetilaca je dozvoljen uz najavu i pratnju ovlašćenog lica - čuvara. Lice ili grupe lica se pre ulaska u Rezervat moraju javiti čuvaru ili drugom određenom licu na pristupnim mestima, koja budu određena i označena.

Ulazak u Rezervat motornim vozilom je ograničen i kontrolisan postavljenom rampom na delu puta koji vodi u zaštićeno područje u skladu sa članom 68. st. 3, 4. i 5. Zakona.

Zabranjeno je duže zadržavanje motornih vozila i parkiranje na šumskim putevima koji prolaze kroz Rezervat.

Član 8

Boravak na području Rezervata je ograničen na mestima, u vreme i na način utvrđenim ovim pravilnikom.

Zabranjen je ulazak odnosno pristup bez odobrenja upravljača i pratnje čuvara na površine na kojima je Uredbom utvrđen režim zaštite I stepena, kao i na mesta i objekte za koje je Planom upravljanja Rezervata određen takav režim posete, zbog potrebe očuvanja biljne vrste *Eranthis hyemalis* (L.) koja je zaštićena kao strogo zaštićena divlja biljna vrsta Pravilnikom o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva („Službeni glasnik RS”, br. 5/10 i 47/11) (u daljem tekstu: Pravilnik o divljim vrstama).

Kada se radi o hitnoj intervenciji u slučaju požara, elementarne nepogode ili udesa ili namenskom korišćenju postojećih šumskih i drugih službenih puteva, odobrenje ili pratnja iz ovog člana ne mora se pribaviti odnosno obezbediti, već se te aktivnosti prijavljuju upravljaču.

Član 9

Površine i mesta iz člana 8. ovog pravilnika su naročito:

- 1) površine na kojima je Uredbom utvrđen režim zaštite I stepena radi očuvanja jedinog staništa biljne vrste *Eranthis hyemalis* (L.) kao osnovne temeljne vrednosti Rezervata;
- 2) površine na kojima je Uredbom utvrđen režim zaštite II stepena na kojima je ova zaštićena biljna vrsta prisutna u velikom broju;
- 3) površine, mesta i objekti za reintrodukciju biljnih i životinjskih vrsta i prihranu ptica, posebno vrsta *Pernis apivorus* (osičar), *Milvus migrans* (crna lunja), *Buteo buteo* (mišar) i drugih vrsta;
- 4) prostor oko stabala drveća na kojima se nalaze gnezda značajnih vrsta ptica poluprečnika 50 metara, gde se zabranjuje pristup u reprodukcionom periodu;

Površine, mesta i objekte iz stava 1. ovog člana upravljač će označiti na vidljiv i jasan način.

Član 10

Kretanje, zaustavljanje i parkiranje motornih vozila odnosno vozila na motorni pogon na putevima i pristup određenim mestima i objektima na području Rezervata mogu se, na osnovu dogovora sa upravljačima tih puteva i organom nadležnim za bezbednost saobraćaja na putevima, regulisati odnosno zabraniti ili ograničiti za sve ili određene kategorije učesnika u saobraćaju.

O režimu saobraćaja iz stava 1. ovog člana javnost i učesnici u saobraćaju obaveštavaju se na pogodan način, a deonice puteva i mesta u Rezervatu na kojima nije dozvoljeno kretanje, zaustavljanje ili parkiranje motornih vozila vidno se obeležavaju.

Zabranjena je upotreba vozila na putevima suprotno obaveštenju i oznakama iz stava 2. ovog člana.

Član 11

Kampovanje i logorovanje dopušteno je jedino u zaštitnoj zoni Rezervata na mestima posebno određenim Planom upravljanja ili prostornim planom uz pratnju čuvara ili odobrenje upravljača u kratkom trajanju, za manji broj lica i za potrebe istraživačkog rada i ekoturizma.

Loženje vatre na otvorenom ognjištu, izvan mesta određenih za kampovanje i logorovanje dopušteno je samo na posebno uređenim i obeleženim ložištima, uz prijavu čuvarskoj službi Rezervata.

Zabranjeno je kampovanje, logorovanje i loženje vatre suprotno odredbama st. 1. i 2. ovog člana.

Član 12

Vlasnici i korisnici zemljišta i drugih nepokretnosti dužni su da dopuste pristup i prolaz čuvarima i drugim ovlašćenim licima upravljača u vršenju službenih radnji, kao i licima koja sa odobrenjem upravljača obavljaju istraživačke i druge aktivnosti u Rezervatu.

Zabranjeno je sprečavanje ili ometanje čuvara i drugih ovlašćenih lica u vršenju radnji i aktivnosti iz stava 1. ovog člana.

III ZAŠTITA PRIRODNIH VREDNOSTI

Član 13

Korisnici i posetioci dužni su da primenjuju mere zaštite prirodnih i drugih vrednosti u skladu sa zakonom, Uredbom i ovim pravilnikom, merodavnim zakonima i propisima donetim na osnovu tih zakona.

Član 14

Biljke i gljive koje žive u slobodnoj prirodi na području Rezervata a kojima je Pravilnikom o divljim vrstama utvrđen status strogog zaštićenih vrsta, nije dozvoljeno seći, kidati, lomiti, čupati, sakupljati njihovo seme i plodove, ili ih na drugi način oštećivati i uništavati.

Životinje koje žive, povremeno ili sezonski borave u slobodnoj prirodi na području Rezervata, a kojima je Pravilnikom o divljim vrstama, utvrđen status strogog zaštićenih vrsta, nije dozvoljeno rasterivati, uznemiravati, hvatati, ubijati i ranjavati, nehotično i namerno trovati, sakupljati jaja i druge razvojne oblike, uništavati i oštećivati gnezda i ostala mesta i objekte na kojima se te životinje razmnožavaju, odgajaju mladunce, sklanjaju, borave i hrane.

Lice koje na području Rezervata nađe zaštićenu divlju životinju utvrđenu Pravilnikom o divljim vrstama, svoj nalaz bez odlaganja prijavljuje čuvaru ili drugom ovlašćenom licu upravljača.

Lice iz stava 3. ovog člana i upravljač mogu se dogovoriti da upravljač preuzme dalje obaveze u vezi nađenih primeraka divljih životinja shodno članu 93. Zakona, odnosno obavesti najbližu veterinarsku organizaciju i ministarstvo, o čemu upravljač sastavlja zapisnik i vodi evidenciju.

Zabranjeno je postupanje sa strogog zaštićenim vrstama divljih biljaka, životinja i gljiva suprotno odredbama st. 1, 2. i 3. ovog člana.

Član 15

Divlje vrste biljaka, gljiva, lišajeva i životinja koje su utvrđene Uredbom o stavljanju pod kontrolu sakupljanja i prometa divlje flore i faune („Službeni glasnik RS”, br. 31/05, 45/05 - ispravka, 22/07, 38/08, 9/10 i 69/11) mogu se sakupljati na području Rezervata na način i pod uslovima utvrđenim prethodno spomenutim propisom i Uredbom.

Lica koja vrše sakupljanje divlje flore i faune iz stava 1. ovog člana na području Rezervata dužna su da čuvaru Rezervata ili drugom ovlašćenom licu upravljača prijave dnevne količine i vrste sakupljene flore i faune.

Sakupljanje divlje flore i faune iz stava 1. ovog člana nije dozvoljeno na površinama na kojima je Uredbom utvrđen režim zaštite I i II stepena.

Odobrenje za sakupljanje divlje flore i faune na području Rezervata može se privremeno uskratiti ili ograničiti zbog potrebe očuvanja flore i faune.

Zabranjeno je sakupljanje divlje flore i faune suprotno odredbama st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana.

Član 16

Vrste divlje flore i faune čije je korišćenje i zaštita regulisano propisima iz oblasti šumarstva, poljoprivrede i lovstva mogu se na području Rezervata koristiti na način i pod uslovima iz tih propisa.

Za pristup i boravak na mestima u Rezervatu koja su utvrđena članom 9. tač. 2), 3) i 4) ovog pravilnika, radi korišćenja divlje flore i faune u okviru dopuštenih aktivnosti šumarstva, poljoprivrede i lova, potrebno je pribaviti odobrenje upravljača.

Lov, odnosno pristup i boravak lovaca sa oružjem i psima na mestima iz stava 2. ovog člana nije dozvoljen.

Član 17

Zabranjeno je bez odobrenja upravljača ostavljati uginule, zaklane i ubijene životinje i njihove delove, klanički otpad i mesne prerađevine na površinama u zaštitnoj zoni Rezervata.

Član 18

Na području Rezervata je zabranjeno unositi alohtone i invazivne biljne i životinske vrste.

Na području Rezervata obavezni su kontrola i suzbijanje vrsta biljaka i životinja koje je nadležno ministarstvo proglašilo za invazivne.

Zabranjeno je postupanje sa alohtonim i invazivnim vrstama biljaka i životinja suprotno odredbama st. 1. i 2. ovog člana.

Član 19

Upravljač će na pogodan način javno prikazati i učiniti dostupnim korisnicima i posetiocima spiskove vrsta divlje flore i faune iz čl. 14, 15. i 16. sa informacijama od značaja za njihovo prepoznavanje, zaštitu i režim korišćenja.

Član 20

Zabranjeno je obavljati radove i druge aktivnosti kojima se mogu izazvati nepovoljne promene životne sredine, odnosno zagaditi tle, voda i vazduh, stvarati prekomerna buka i indukovati zračenje štetno po ljudi i živi svet.

U skladu sa članom 57. Zakona, za radove i aktivnosti odnosno projekte sa mogućim značajnim uticajem na životnu sredinu sprovodi se postupak procene uticaja na životnu sredinu ili se bez izrade studije procene uticaja postupa po aktu o uslovima i merama zaštite prirode koji izdaje Pokrajinski zavod za zaštitu prirode (u daljem tekstu: Zavod).

Nositelj projekta dužan je da planirane radove i aktivnosti iz stava 2. ovog člana pismeno prijavi upravljaču.

IV OBAVLJANJE DELATNOSTI I KORIŠĆENJE PRIRODNIH RESURSA

Član 21

Na području Rezervata nije dozvoljena upotreba hemijskih i drugih sredstava u poljoprivredi kako je regulisano Zakonom o sredstvima za zaštitu bilja i Zakonom o zdravlju bilja („Službeni glasnik RS”, broj 41/09) i drugim merodavnim propisima iz oblasti poljoprivrede, voda i hemikalija.

Član 22

Gajenje, zaštita i korišćenje šuma vrši se u skladu sa Zakonom o šumama, propisima donetim na osnovu tog zakona, čl. 18. i 35. Zakona, Uredbom i ovim pravilnikom.

Gazdovanje šumama u državnoj svojini sprovodi se prema planovima razvoja šumskega područja, osnovama gazdovanja, godišnjim planovima gazdovanja šumama i izvođačkim projektima.

Na području Rezervata, upravljač je korisnik šuma u državnoj svojini kojima gazduje preko Šumskog gazdinstva „Novi Sad”, Novi Sad, Šumske Uprave „Bačka Palanka”, Bačka Palanka i G.J. „Bagremara”.

Upravljač obaveštava Zavod o donetim godišnjim planovima gazdovanja šumama i pruža osnovne podatke o obimu, dinamici i prostornoj raspodeli planiranih radova.

Član 23

Na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena i na površinama u zaštitnoj zoni Rezervata, vrši se održivo gazdovanje šumama kao dobrom od opšteg interesa u skladu sa Zakonom o šumama i posebnom osnovom gazdovanja šumama za Gazdinsku jedinicu „Bagremara” koji podrazumeva - ekološku revitalizaciju prirodne šume u dugoročnom periodu i prevođenje kulture bagrema u poluprirodnu tj. prirodnu šumu, zimsku seču bez kotičanja uz premazivanje panjeva radi suzbijanja bagremovih izdanaka, čistu seču na manjim površinama (do 10 ha), obnovu šume sadnjom sadnica na manjim površinama bez preoravanja i uništavanja šumskega zemljišta, redovne mere nege i obnove šumskega sastojina, zabranu korišćenja hemijskih sredstava, očuvanje pojedinačnih stabala šumske voćkarice i autohtonog drveća i grmlja, suzbijanje i uništavanje agresivnih vrsta - *Acer negundo*, *Amorpha fruticosa*, *Ailanthus glandulosa* i dr., uništavanje zeljastih invazivnih vrsta - *Solidago serotina*, *Asclepias syriaca* i dr. radovi u šumi se obustavljaju od 15. februara do kraja maja, osim u slučaju pojave elementarne nepogode (požari, vetrovi, oluje, najezda šumske štetočine i sl.), a zabrana se odnosi i na sadnju invazivnih vrsta drveća, vađenje panjeva i preoravanje šumskega zemljišta.

Član 24

Na području Rezervata nije dozvoljeno izvoditi zemljane i druge radove kojima bi se mogao narušiti ekosistem i stabilnost populacije kukurjaka.

V LOV I RIBOLOV

Član 25

Aktivnosti lova na području Rezervata obavljaju se u skladu Zakonom o divljači i lovstvu („Službeni glasnik RS”, broj 18/10), propisima donetim na osnovu tog zakona, zakonom, Uredbom i ovim pravilnikom.

Na delu području Rezervata, ustanovljeno je lovište „Palanački rit” čiji je korisnik Lovačko udruženje opštine Bačka Palanka.

Gazdovanje lovištem na području Rezervata vrši se na osnovu programa razvoja lovog područja, lovne osnove i godišnjeg programa gazdovanja lovištem sa osnovnim ciljem zaštite, gajenja, lova, uređenja i održanja biološke ravnoteže uz posebne ciljeve poboljšanja uslova staništa, zaštite retkih i proređenih vrsta (*Buteo buteo*, *Streptopelia decaocto*, *Cuculus canorus*, *Lanius collurio* i dr.) i praćenja stanja u lovištu.

Upravljač, odnosno korisnik lovišta obaveštavaju Zavod o donetim godišnjim planovima gazdovanja lovištem i pružaju osnovne podatke o planiranim lovним aktivnostima.

Na površinama na kojima su utvrđeni režimi zaštite I i II stepena zabranjen je lov, osim kontrolisanih aktivnosti na gajenju divljači na području režima zaštite II stepena. U zaštitnoj zoni Rezervata lov je dozvoljen u skladu sa zakonom.

Upravljač može naplatiti naknadu lovačkom udruženju za obavljanje aktivnosti lova na području Rezervata u skladu sa posebnim aktom koji donosi.

VI SPORT, REKREACIJA I TURIZAM

Član 26

Na području Rezervata na površinama pod režimom I stepena zaštite nije dozvoljeno sprovođenje sportskih, rekreativnih i turističkih aktivnosti.

Na površinama pod režimom II stepena zaštite i u zaštitnoj zoni Rezervata dozvoljena je poseta uz pratnju stručnog vodiča ili čuvara u skladu sa kapacitetom područja, vožnja biciklom po edukativnoj stazi i šumskim putevima kao i organizovano posmatranje ptica.

Ove aktivnosti obustavljaju se u periodu februar-maj zbog cvetanja i plodonošenja Kukurjaka.

Član 27

Manje turističke grupe (20-30 osoba) i pojedinci mogu u pratnji čuvara ili drugog ovlašćenog lica upravljača posećivati i razgledati lokalitete i površine na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena i u zaštitnoj zoni Rezervata iz obrazovnih, rekreativnih i opštekulturalnih razloga i potreba.

Nameravane posete odnosno obilazak iz stava 1. ovog člana prijavljuju se upravljaču najmanje tri dana ranije.

Upravljač će izraditi i doneti program prezentacije Rezervata kojim će bliže urediti dopušten način i mesta posećivanja, istovremeni broj posetilaca na pojedinim mestima i druga pitanja od značaja za razgledanje Rezervata i upoznavanje njegovih vrednosti, a posebno način prezentacije vrednosti u okviru aktivnosti ekoturizma.

VII IZGRADNJA OBJEKATA I UREĐENJE PROSTORA

Član 28

Na području Rezervata zabranjena je izgradnja industrijskih, stambenih, vikend i drugih objekata, osim rekonstrukcije postojećih objekata u zaštitnoj zoni Rezervata.

Uređenje prostora na području Rezervata vrši se u skladu sa zakonom, Uredbom, Planom i programom upravljanja Rezervata kao i ovim pravilnikom.

VIII ODRŽAVANJE ČISTOĆE I UPRAVLJANJE OTPADOM

Član 29

Održavanje čistoće i upravljanje otpadom na području Rezervata vrši se u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 88/10), propisima donetim na osnovu tog zakona, drugim zakonima i propisima koji se odnose na otpadne materije, Uredbom i ovim pravilnikom.

Na području Rezervata Uredbom je zabranjeno: skladištenje ili deponovanje drvenih ili drugih materijala, deponovanje čvrstog i tečnog otpada, upuštanje otpadnih voda i otpadnih materija, nekontrolisana upotreba hemijskih sredstava.

Član 30

Svako je dužan da sakuplja i odlaže otpatke koje stvara, na mestima koja su posebno uređena odnosno opremljena i prema potrebi, obeležena za te namene.

Upravljač će postaviti odgovarajuću opremu, odnosno kante, korpe ili kese za privremeno odlaganje čvrstih otpadaka na mestima koja su predmet posete i organizovati njihovo pražnjenje i odvoženje izvan područja Rezervata.

Upravljač će inicirati saradnju sa komunalnim službama teritorijalno nadležnih jedinica lokalne samouprave u oblasti održavanja čistoće kroz organizованo postavljanje i redovno pražnjenje kontejnera za smeće u zaštitnoj zoni Rezervata.

IX OBELEŽAVANJE I POSTAVLJANJE OZNAKA, FOTOGRAFISANJE I SNIMANJE FILMOVA

Član 31

Upravljač u roku utvrđenom Uredbom i na način propisan odgovarajućim podzakonskim aktom obeležava Rezervat kao zaštićeno područje tablama propisanog izgleda i sadržaja koje postavlja na mestima gde javni putevi ulaze u Rezervat, a granice Rezervata obeležava propisanim oznakama.

Upravljač odgovarajućim tablama obeležava mesta i objekte gde je pristup i boravak zabranjen ili ograničen.

Upravljač postavlja table odnosno druge oznake sa informacijama o pravilima unutrašnjeg reda.

Upravljač postavlja i druge table i oznake od značaja za sprovođenje režima zaštite i prezentaciju vrednosti Rezervata, kao što su panoi, bilbordi, mesta za kampovanje i logorovanje, hranilišta, mesta za otpatke i dr.

Zabranjeno je oštećivanje ili uništavanje i uklanjanje tabli i natpisa na tablama i drugih oznaka iz ovog člana, kao i njihovo zaklanjanje odnosno maskiranje drugim objektima.

Član 32

Na području Rezervata nije dopušteno postavljanje informativnih tabli sa nazivima pravnih i fizičkih lica i reklamnih i drugih panoa bez odobrenja upravljača.

Za postavljanje službenih tabli i drugih oznaka koje su utvrđene propisima u oblasti turizma, saobraćaja i javnih puteva, šumarstva, lovstva, vodoprivrede i energetike nije potrebno odobrenje upravljača.

Za postavljanje i držanje tabli i panoa iz stava 1. ovog člana upravljač može naplatiti naknadu u skladu sa posebnim aktom.

Član 33

Fotografisanje i snimanje tonskih i video zapisa i filmova na području Rezervata je dozvoljeno.

Za radnje iz stava 1. ovog člana koje se vrše u komercijalne svrhe potrebno je pribaviti saglasnost upravljača i za njih se plaća naknada na osnovu posebnog akta koji donosi upravljač.

Radi pribavljanja saglasnosti iz stava 2. ovog člana, organizator snimanja odnosno zainteresovano lice prijavljuje planirane aktivnosti snimanja upravljaču koji je dužan da saglasnost izda u roku ne dužem od 15 dana.

Za aktivnosti fotografisanja i snimanja zainteresovano lice će prema potrebi i obaveštenju upravljača pribaviti akt o uslovima zaštite prirode koje izdaje Zavod.

Upravljač može privremeno ili trajno uskratiti saglasnost ukoliko je indikovan značajan nepovoljan uticaj na prirodne vrednosti.

Fizičko ili pravno lice koje obavlja ili za čiji račun se obavlja snimanje fotografija, tonskih i videozapisa i filmova koji se publikuju odnosno prikazuju javnosti, osim igranih filmova, dužno je da jedan primerak snimljenog materijala dostavi upravljaču.

X ISTRAŽIVAČKI I OBRAZOVNI RAD

Član 34

Na području Rezervata mogu se vršiti naučna i primenjena istraživanja i obrazovne aktivnosti u prirodi u skladu sa zakonima i propisima koji uređuju oblast naučnih i primenjenih istraživanja i obrazovanja i ovim pravilnikom.

Istraživanja i obrazovne aktivnosti iz stava 1. ovog člana dopušteno je obavljati na način da se ne izazovu značajne nepovoljne promene ili unište prirodne vrednosti kao i da se ne zagadi životna sredina.

Član 35

Za istraživanja koja mogu imati uticaj na vrednosti i obeležja Rezervata i za koja je u smislu člana 57. st. 3. i 4. Zakona neophodno pribaviti akt o uslovima zaštite prirode, nosilac istraživanja pribavlja saglasnost upravljača.

Da bi pribavio saglasnost iz stav 1. ovog člana, nosilac istraživanja prijavljuje upravljaču planirane istraživačke radove i aktivnosti.

Prijava istraživanja sadrži merodavne podatke o vrsti, cilju, sadržaju, lokaciji, vremenu trajanja, metodama, sredstvima, opremi i alatima, rukovodiocu i učesnicima istraživanja. U prijavi se mogu navesti i usluge odnosno pomoć koja se traži od upravljača.

Uz prijavu istraživanja prilaže se akt o uslovima zaštite prirode.

Uz prijavu istraživanja, za čije izvođenje je propisana obaveza pribavljanja dozvole, prilaže se i dozvola nadležnog ministarstva u skladu sa zakonom.

Saglasnost iz stava 1. ovog člana, koju upravljač izdaje u roku ne dužem od sedam dana od dana prijema prijave, sadrži uputstvo o primeni uslova i mera zaštite prirode i pravila unutrašnjeg reda, posebne uslove, ako ih ima, u vezi mesta, vremena i načina izvođenja radova, obezbeđenja pratnje čuvara ili drugog lica, kao i mogućnost i uslove pružanja traženih usluga.

Zabranjeno je istraživanja iz stava 1. ovog člana započeti ili izvoditi bez pribavljene saglasnosti upravljača.

Član 36

Upravljač može u postupku izdavanja saglasnosti odrediti drugo vreme od onog koje je navedeno u prijavi ako oceni da postoji rizik po prirodne vrednosti, bezbednost i zdravlje ljudi, o čemu obaveštava podnosioca prijave pre izdavanja saglasnosti.

Upravljač iz razloga navedenih u stavu 1. ovog člana ili nepoštovanja propisanih uslova može pismeno naložiti prekid istraživačkih radova i aktivnosti.

Član 37

O istraživanjima u oblasti šumarstva, poljoprivrede i pedologije, klimatologije i meteorologije, životne sredine, turizma, saobraćaja, energetike, prostornog i urbanističkog planiranja, demografije, kulturnih dobara i u drugim oblastima za koja se po pravilu ne pribavlja saglasnost upravljača, potrebno je da nosilac istraživanja blagovremeno pismeno obavesti upravljača.

Obaveštenje sadrži istu vrstu podataka kao i prijava istraživanja.

Upravljač će odmah, a najkasnije u roku od dva dana pružiti pismeni odgovor podnosiocu obaveštenja da je upoznat sa planiranim istraživanjima, mogućnostima pružanja traženih usluga i pomoći, dati preporuke u vezi poštovanja pravila unutrašnjeg reda i uputiti podnosioca obaveštenja na eventualnu obavezu pribavljanje akta o uslovima zaštite prirode.

Zabranjeno je istraživanja iz stava 1. ovog člana započeti ili izvoditi ukoliko se o njima ne obavesti upravljač.

Član 38

Obrazovne aktivnosti na području Rezervata, kao što su škola u prirodi, terenska nastava i seminari i stručne ekskurzije potrebno je blagovremeno pismeno prijaviti upravljaču.

Aktivnosti iz stava 1. ovog člana ne mogu započeti pre nego što upravljač potvrди prijem prijave tih aktivnosti. Prijava nameravanih obrazovnih aktivnosti mora sadržati relevantne podatke o vrsti, cilju, sadržaju, vremenu trajanja, organizatoru i broju učesnika. U prijavi se mogu navesti i usluge odnosno pomoći koja se очekuje od upravljača.

Upravljač će odmah, a najkasnije u roku od dva dana pismeno potvrditi prijem prijave obrazovnih aktivnosti i obavestiti podnosioca prijave o posebnim uslovima zaštite prirode i životne sredine prilikom obavljanja aktivnosti, ako ih ima, kao i o mogućnostima i uslovima pružanja traženih usluga ili pomoći.

Član 39

U roku od 15 dana po završetku terenskih istraživačkih radova i obrazovnih aktivnosti, nosilac istraživanja odnosno organizator obrazovnih aktivnosti dužan je da upravljaču dostavi kratak izveštaj o toku i glavnim rezultatima sprovedenih istraživanja i obrazovnih aktivnosti.

O završetku elaborata odnosno publikovanju rezultata o izvršenim istraživanjima nosilac istraživanja dužan je da obavesti upravljača u roku od 15 dana kao i da taj elaborat ili publikovani rad dostavi upravljaču.

Onome ko blagovremeno ne podnese izveštaj iz stava 1. odnosno ne dostavi obaveštenje i elaborat ili rad iz stava 2. ovog člana, upravljač može uskratiti saglasnost za naredna istraživanja odnosno obaveštenje i usluge za obavljanje obrazovnih aktivnosti.

XI ČUVARSKA SLUŽBA

Član 40

Sprovođenje pravila unutrašnjeg reda obezbeđuje i neposredni nadzor na području Rezervata vrši čuarska služba.

Čuvarska služba ima sedište u Šumskoj upravi „Bačka Palanka” u Bačkoj Palanci u okviru Šumskog gospodinstva „Novi Sad”, Novi Sad. Koordinaciju poslova čuarske službe vrši šef Šumske uprave „Bačka Palanka” (u daljem tekstu: upravnik).

Čuarsku službu čine odnosno poslove čuarske službe u svojstvu lica sa zakonskim ovlašćenjima i obavezama neposredno obavljaju čuvari i rukovodioci organizacionih delova (u daljem tekstu: Rukovodilac).

Čuvar može istovremeno obavljati i poslove čuvara šuma ili lovočuvara, a rukovodilac i druge poslove u okviru radnog mesta i stručne spreme kojom raspolaze.

Čuvar je za svoj posao u čuvarskoj službi neposredno odgovoran rukovodiocu, a rukovodilac je za svoj posao u čuvarskoj službi neposredno odgovoran upravniku.

Broj čuvara utvrđuje JP „Vojvodinašume” aktom o sistematizaciji poslova i radnih mesta, a vrsta i obim konkretnih poslova koje čuvar obavlja utvrđuje se ugovorom o radu ili drugim pojedinačnim aktom, u skladu sa zakonom.

Član 41

Za vreme službe, čuvar nosi službenu odeću na kojoj je znak Rezervata, znak zaštite prirode i znak JP „Vojvodinašume”.

Do donošenja akta iz člana 110. stav 8. Zakona kojim nadležan ministar propisuje jedinstvenu uniformu čuvara nacionalnih parkova i zaštićenih područja proglašenih aktom Vlade, čuvar će nositi uniformu JP „Vojvodinašume”.

Član 42

Čuvar za vreme službe, ukoliko obavlja i poslove čuvara šuma ili lovočuvara, naoružan je službenim oružjem u skladu sa Zakonom o šumama i propisom kojim se uređuje držanje i nošenje oružja.

Vrstu, uslove i pravila nošenja i upotrebe i način čuvanja oružja utvrđuje upravljač u skladu sa zakonom.

Član 43

Čuvar poseduju službenu legitimaciju kojom dokazuje identitet, status službenog lica i ovlašćenja u skladu sa zakonom.

Čuvar je dužan da u vršenju odgovarajućih službenih radnji prethodno pokaže službenu legitimaciju.

Službenu legitimaciju čuvaru izdaje upravljač na obrascu koji propisuje nadležni ministar.

O izdatim legitimacijama upravljač vodi evidenciju.

Čuvar koji je prestao da vrši čuvarsku službu, dužan je da službenu legitimaciju u roku od tri dana od dana prestanka službe vrati upravljaču, koju će upravljač odmah poništiti i tu činjenicu uneti u evidenciju iz stava 4. ovog člana.

U slučaju gubitka ili nestanka službene legitimacije čuvar je dužan da o ovome odmah obavesti upravljača.

Izgubljena ili nestala legitimacija oglašava se nevažećom u „Službenom glasniku Republike Srbije” i briše se iz evidencije o izdatim legitimacijama, a čuvaru se izdaje nova legitimacija.

Član 44

Rad čuvarske službe organizuje se na terenu tako što čuvar vrši neposredni nadzor i kontroliše sprovođenje pravila unutrašnjeg reda na jednom čuvarskom rejonu.

Čuvarska rejon u smislu ovog pravilnika, čini deo gazijske jedinice i prostor izvan državne šume u okruženju ili neposrednom susedstvu koji predstavlja kompaktnu celinu u pogledu konfiguracije terena i mogućnosti nadgledanja.

Čuvar je odgovoran za unutrašnji red u rejonu za koji je zadužen i svakodnevno vrši obilazak delova rejona ili rejon u celosti. Čuvar ima pravo i obavezu da izvrši potrebnu službenu radnju u bilo kom čuvarskom rejonu na području Rezervata.

Rad čuvara povremeno i po potrebi organizuje se u paru ili sa više čuvara istovremeno, kroz rad u smenama ili dežurstva, patrolni obilazak i stacionarne kontrole ili kombinovanjem napred navedenih metoda, odnosno drugom primenom terenskog rada.

Upravljač će posebnim aktom utvrditi i na pogodan način objaviti čuvarske rejone, sa njihovim nazivima, površinama, imenima čuvara i odgovarajućim grafičkim prikazom.

Član 45

U vršenju čuvarske službe, dužnost čuvara je da:

1) prati odnosno nadgleda kretanje i aktivnosti posetilaca i drugih korisnika, posebno:

- korišćenje šuma, odnosno seču, krčenje, kresanje i paljenje drveća, izvlačenje, odlaganje i transport drvnih sortimenata, sakupljanje semena i dr.,
- korišćenje flore i faune, odnosno sakupljanje i branje biljaka, gljiva i životinja i njihovih razvojnih oblika i šumskih plodova i dr.,
- lov, gajenje i korišćenje divljači,
- upotrebu motornih vozila,
- ulazak u zone, mesta i objekte u kojima je poseta zabranjena ili ograničena,
- kampovanje, logorovanje,
- loženje vatre na otvorenom i primenu pravila i mera zaštite od požara,
- odlaganje otpada;

2) prati stanje biljnih i životinjskih vrsta i drugih vrednosti Rezervata i vodi evidenciju o njima;

3) pruža pomoć i sarađuje sa lokalnim stanovništvom i drugim nosiocima stvarnih prava na nepokretnostima u cilju zaštite prirode, rešavanju imovinsko-pravnih odnosa i naknadi štete usled uskraćivanja ili ograničavanja prava korišćenja i primene mera zaštite;

4) pruža podatke, pomoć i usluge posetiocima pri obilasku i razgledanju Rezervata;

5) prati i pruža druge potrebne usluge organizatorima i učesnicima naučnih i drugih istraživanja i obrazovnih aktivnosti;

- 6) sarađuje sa korisnicima prirodnih resursa i privrednim subjektima, posebno u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede, energetike, rudarstva i turizma;
- 7) sarađuje sa nadležnim inspektorom, obaveštava ga o stvarima iz njegove nadležnosti;
- 8) sarađuje se organom unutrašnjih poslova i prema ukazanoj potrebi traži njegovu pomoć;
- 9) sastavlja zapisnik, obaveštava rukovodioca i upravnika Rezervata i obavlja druge ovde nespomenute poslove, u skladu sa zakonom i aktom upravljača;
- 10) obaveštava drugi nadležni organ o izvršenju zabranjenih odnosno protivpravnih radnji koje su regulisane propisima iz nadležnosti tog organa i o njihovim izvršiocima ukoliko su poznati.

Član 46

Kada čuvar utvrdi ili osnovano pretpostavi da je posetilac, odnosno korisnik zaštićenog područja učinio radnju suprotno pravilima unutrašnjeg reda ili merama zaštite prirode propisanim u skladu sa zakonom, ovlašćen je da:

- 1) legitimiše lice zatečeno u vršenju nedozvoljenih radnji, a lice zatečeno bez ličnih isprava čiji mu identitet nije poznat, privede nadležnom organu unutrašnjih poslova;
- 2) zatraži da mu lice predloži/pokaže saglasnost, dozvolu, odobrenje, prijavu radova, ulaznicu ili drugi dokument kojim dokazuje status korisnika odnosno posetioca i neko od prava u vezi radova i aktivnosti koje obavlja;
- 3) izvrši pregled svih vrsta vozila i tovara;
- 4) izvrši svaki pregled, osim stanova i drugih prostorija za čiji je pregled potreban sudski nalog, a posebno pregled:
  - prtljaga i ličnih stvari,
  - ulova i sredstava za lov,
  - alata i sredstava za sakupljanje biljaka i životinja;
- 5) privremeno oduzme predmete i sredstva kojima je izvršen prekršaj ili krivično delo i predmete koji su nastali ili pribavljeni izvršenjem takvog dela, uključujući delove i primerke živog i neživog sveta, kao i da ove predmete, bez odlaganja, predala upravljaču zaštićenog područja radi čuvanja;
- 6) zatraži uspostavljanje prethodnog stanja, odnosno naredi mere za sprečavanje i uklanjanje štetnih posledica, a posebno:
  - privremeno zabrani radove i aktivnosti koje se obavljaju bez propisanih saglasnosti ili odobrenja, kao što su naučna i druga istraživanja,
  - zabrani na licu mesta radove i aktivnosti koje se obavljaju protivno odredbama ovog pravilnika i pravilima protivpožarne zaštite,

- naredi puštanje na slobodu odnosno vraćanje u prirodu zdravih i nepovređenih primeraka životinja ukoliko je to za njih bezbedno.

Član 47

Kada utvrdi radnju učinjenu suprotno pravilima unutrašnjeg reda ili merama zaštite prirode propisanim u skladu sa zakonom, čuvar sastavlja zapisnik.

Sadržaj zapisnika ili opis koji se unosi u zapisnik je saopštavanje onog što je zatečeno, nađeno, utvrđeno ili na drugi način pribavljen i konstatovano.

U sadržaj se obavezno unose:

- podaci o izvršiocima nedozvoljene radnji, a ako je izvršilac nepoznat to se konstatiše uz osnovanu pretpostavku o mogućem izvršiocu;
- način i vreme izvršenja radnje, sredstva i alati kojima je radnja izvršena;
- podaci o svedocima i drugim raspoloživim dokazima ako postoje;
- nastala šteta, dokumentovana što preciznijim podacima i po mogućству fotografijom;
- podaci o oduzetim predmetima i sredstvima iz tačke 5) člana 47.

Zapisnik je sastavljen u onolikom broju primeraka koliko zahteva konkretna situacija, a ako je kontroli prisutna neka druga zainteresovana strana, jedan primerak zapisnika uručuje se i njoj.

Upravljač će propisati obrazac zapisnika iz ovog člana.

Član 48

O privremeno oduzetim predmetima iz člana 47. čuvar izdaje potvrdu sa tačnim podacima o vrsti i količini.

Upravljač obezbeđuje uslove za održavanje i čuvanje privremeno oduzetih predmeta, i preuzima radnje za dalje postupanje za primercima oduzeti i nađenih životinjskih ili biljnih vrsta uključujući njihovo zbrinjavanje dok se postupak ne reši.

O privremeno oduzetim predmetima upravljač vodi evidenciju sa podacima o vrsti količini, razlogu privremenog oduzimanja, licu kome su predmeti privremeno oduzeti i čuvaru koji je predmete privremeno oduzeo.

Član 49

Čuvar u vršenju službe postupa stručno, autorativno i odgovorno, u skladu sa ovlašćenjima koja ima, vodeći posebno računa o ugledu upravljača.

Čuvar vodi dnevnik, odnosno evidenciju dnevnih aktivnosti, čiji sadržaj propisuje upravljač.

Član 50

Čuvar polaže stručni ispit u skladu sa programom koji propisuje nadležni ministar.

Upravljač sam organizuje ili na drugi način obezbeđuje obuku, stručno usavršavanje i proveru znanja i veština čuvara.

Član 51

Čuvar je opremljen i radnom odećom, sredstvima veze i prevoza, potrebnim aparatima i instrumentima i alatom, u skladu sa posebnim aktom upravljača.

Član 52

Na osnovu zapisnika i obaveštenja čuvara o učinjenoj zabranjenoj odnosno protivpravnoj radnji, upravljač shodno stečenim okolnostima, vrsti dela i statusu počinioca podnosi odgovarajuću prijavu ili zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

XII PROTIVPOŽARNA ZAŠTITA

Član 53

Na području Rezervata planiraju se i sprovode mere zaštite od požara u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS”, broj 111/09), Zakonom o šumama i propisima donetim na osnovu tih zakona, planom upravljanja Rezervata i planovima zaštite od požara.

Upravljač donosi plan zaštite od požara za područje Rezervata shodno članu 47. Zakona o zaštiti od požara i odredbama Uredbe o razvrstavanju objekata, delatnosti i zemljišta u kategorije ugroženosti od požara („Službeni glasnik RS”, broj 76/10).

JP „Vojvodinašume” u skladu sa Zakonom o šumama donosi planove zaštite šuma od požara za Južnobačko područje kojima pripada područje Rezervata.

Planom i programom upravljanja Rezervata utvrđuju se prioritetni odnosno godišnji operativni zadaci protivpožarne zaštite.

Upravljač će na pogodan način objaviti odnosno javno istaknuti izvode iz planova zaštite od požara, sa osnovnim pravilima protivpožarne zaštite i postaviti odgovarajuće oznake na terenu.

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 54

Nadzor nad primenom ovog pravilnika vrši nadležno ministarstvo.

Član 55

Upravljač će najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika doneti akta predviđena ovim pravilnikom.

Član 56

Upravljač će izvod iz ovog pravilnika, sa osnovnim pravilima unutrašnjeg reda i zabranjenim radnjama/aktivnostima istaknuti na pogodan i vidan način u naseljima, objektima JP „Vojvodinašume“ i na drugim mestima brojnijeg okupljanja i češćeg prolaska posetilaca i korisnika.

Član 57

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, uz prethodno pribavljenu saglasnost nadležnog ministarstva.